

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	28 Medi 2022
Pwnc:	Ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol i Adroddiad Archwilio Cymru
Pennaeth Gwasanaeth:	Fôn Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a Phennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, ac Arwel Owen, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Awdur yr Adroddiad:	Emma Edwards, Rheolwr Busnes
Natur a Rheswm am Adrodd Rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor ynghylch ymateb Cyngor Sir Ynys Môn i'r argymhellion a godwyd yn Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru yn deillio o'i astudiaeth genedlaethol o Daliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol Oedolion (dyddiedig Ebrill 2022).	

1. Cyflwyniad a Chefndir

- 1.1. Cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol adroddiad ym mis Ebrill ar ei ganfyddiadau mewn perthynas â darpariaeth Taliadau Uniongyrchol awdurdodau lleol.
- 1.2. Mae gwybodaeth bellach i'w gweld yn: <https://archwilio.cymru/cy/blog/audit-wales/2022/6/15/taliadau-uniongyrchol-yng-nghymru>
- 1.3. O ganlyniad i'r adroddiad a gyhoeddwyd, mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol wedi paratoi ymateb ar ffurf Cynllun Gweithredu ac mae copi ohono ynghlwm i'r adroddiad hwn er hwylustod.
- 1.4. Yn ystod y misoedd diwethaf, mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol wedi adolygu prosesau a pholisïau Taliadau Uniongyrchol ac mae'n buddsoddi amser ac ymdrech i hyrwyddo ac ymgysylltu er mwyn gwneud mwy i annog cyfranogiad trwy ddefnyddio dull sy'n cael ei arwain gan ddefnyddwyr gwasanaeth.

2. Argymhelliad

- 2.1. Bod y Pwyllgor yn cydnabod ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol i adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n deillio o'i astudiaeth genedlaethol o Daliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol Oedolion.
- 2.2. Bod y Pwyllgor yn derbyn sicrwydd o ymateb y Gwasanaeth, ar ffurf y Cynllun Gweithredu mewn ymateb i'r astudiaeth genedlaethol ar Daliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol Oedolion (dyddiedig Ebrill 2022).

CYNLLUN GWEITHREDU – TALIADAU UNIONGYRCHOL AR GYFER GOFAL CYMDEITHASOL OEDOLION

Ymateb Cyngor Sir Ynys Môn i'r argymhellion a godwyd yn adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru yn deillio o'i astudiaeth genedlaethol o Daliadau Uniongyrchol ar gyfer Gofal Cymdeithasol Oedolion (dyddiedig Ebrill 2022)

Cyf	Argymhelliad Archwilio Cymru	Gweithredu Arfaethedig gan Reolwyr	Swyddog Cyfrifol	Dyddiad Cwblhau
A1	Adolygu gwybodaeth gyhoeddus gan drafod gyda defnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr i sicrhau ei bod yn eglur, yn gryno ac yn egluro'n llawn yr hyn y mae angen iddynt ei wybod am Daliadau Uniongyrchol	Adolygiad o'r polisi, canllawiau a'r wefan yn mynd rhagddo.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Diweddarwyd y wefan Awst 2022 Polisi diwygiedig yn barod i'w gymeradwyo gan y Gwasanaeth ym mis Tachwedd 2022
A2	Gwneud gwaith hyrwyddo ychwanegol i annog pobl i ddefnyddio Taliadau Uniongyrchol	Codi ymwybyddiaeth ymysg gweithwyr cymdeithasol trwy sesiynau hyfforddi a chynhadledd staff. Ceisio adborth gan unigolion sy'n derbyn Taliadau Uniongyrchol a'r rhai a wrthodwyd/stopiwyd.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Medi 2023
A3	Sicrhau bod gwasanaethau eiriolaeth yn cael eu hystyried ar y pwynt cyswllt cyntaf i roi cyngor annibynnol ynghylch Taliadau Uniongyrchol i ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr.	Opsiynau eiriolaeth ar gael i bob defnyddiwr y Gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol a Gofalwyr, gan hyrwyddo dull sy'n cael ei arwain gan y Defnyddiwr Gwasanaeth. Mae Defnyddwyr Gwasanaeth a gofalwyr yn cael cyfle i ddewis darparwr addas sy'n adlewyrchu eu hanghenion.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Cwblhawyd

Cyf	Argymhelliad Archwilio Cymru	Gweithredu Arfaethedig gan Reolwyr	Swyddog Cyfrifol	Dyddiad Cwblhau
A4	Sicrhau bod gwybodaeth am Daliadau Uniongyrchol ar gael yn y drws blaen i ofal cymdeithasol a'u bod yn cael eu cynnwys yn y drafodaeth gychwynnol am yr opsiynau o ran gofal sydd ar gael i ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr	Ar ôl penderfynu ar anghenion gofal, cynhelir sgwrs am opsiynau. Uno Teulu Môn a'r gwasanaeth Un Pwynt Mynediad (SPOA) er mwyn sicrhau fod cyngor cyson yn cael ei ddarparu ynghylch opsiynau gofal. Datblygwyd rhaglen waith.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Ionawr 2023
A5	Darparu hyfforddiant i weithwyr cymdeithasol ar Daliadau Uniongyrchol i sicrhau eu bod yn deall eu potensial yn llawn ac yn teimlo'n hyderus wrth eu hyrwyddo i ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr.	Tîm Taliadau Uniongyrchol i gydlynu hyfforddiant i'r gwasanaethau gofal cymdeithasol. Fel uchod - datblygwyd rhaglen waith	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Ionawr 2023
A6	Cydweithio i ddatblygu Cynllun Recriwtio a Chadw ar y cyd ar gyfer Cynorthwyyr Personol.	Mae GACGC (Gwasanaeth Eiriolaeth Annibynnol) yn cynnal cronfa ddata o Gynorthwyyr Personol a chrëwyd rôl newydd, Swyddog Adolygu a Datblygu Taliadau Uniongyrchol, ym mis Mai 2022 i gynorthwyo i lenwi swyddi Cynorthwyyr Personol gwag.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llŷr Michael)	Parhaus
A7	Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru Egluro disgwyliadau polisi mewn iaith glir, hygyrch ac yn nodi: - yr hyn y gall Taliadau Uniongyrchol dalu amdano; - sut y mae prosesau ymgeisio ac asesu, graddfeydd amser a phrosesau adolygu'n gweithio; - sut y bydd monitro taliadau uniongyrchol a'r gwaith papur sy'n ofynnol i wirio taliadau'n gweithio; - sut y bydd arian nas defnyddiwyd yn cael ei drin a pha un a ellir ei fancio; a - sut i weinyddu a rheoli cyllidebau cyfun. Dylai gwybodaeth gyhoeddus gael ei hadolygu'n rheolaidd (o leiaf bob dwy flynedd) i sicrhau ei bod yn gweithio'n effeithiol ac yn dal i fod yn berthnasol.	Mae'r polisi'n cael ei adolygu ar hyn o bryd.	I'w gadarnhau ar ôl cwblhau'r adolygiad	Amherthnasol

Cyf	Argymhelliad Archwilio Cymru	Gweithredu Arfaethedig gan Reolwyr	Swyddog Cyfrifol	Dyddiad Cwblhau
A8	Llywodraeth Cymru: Sicrhau bod gan bobl sy'n cael gofal iechyd parhaus y GIG a Thaliadau Uniongyrchol fwy o lais, dewis a rheolaeth pan wneir penderfyniadau	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
A9	Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru: Cydweithio i sefydlu system i werthuso Taliadau Uniongyrchol yn llawn a honno'n system sy'n cofnodi pob elfen o'r broses - gwybodaeth, hyrwyddo, asesu, rheoli a gwerthuso effaith ar lesiant ac annibyniaeth.	Mae Swyddogion yn mynychu grŵp rhanbarthol a Chymru gyfan ac yn cyfrannu at ddatblygiadau ac yn cymryd rhan mewn trafodaethau.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llyr Michael)	Bob chwarter
A10	Cyhoeddi gwybodaeth am berfformiad yn flynyddol ar gyfer pob elfen o Daliadau Uniongyrchol i'w gwneud yn bosibl cael golwg system gyfan ar y modd y cânt eu darparu ac o'u heffaith i gefnogi gwelliant.	Disgwyl cyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru ynghylch gwybodaeth perfformiad i'w gyhoeddi er mwyn bod yn gyson ag Awdurdodau Lleol eraill. Crëwyd cerdyn sgorio Perfformiad Lleol. Bydd yn cael ei addasu ar ôl derbyn cyngor LIC, os bydd angen. Yn y cyfamser, ystyrir mesurau perfformiad ystadegol lleol, e.e. adolygiadau o gynlluniau gofal a gwblhawyd yn flynyddol.	Tîm Taliadau Uniongyrchol (Gareth Thomas a Llyr Michael) Ceri Haf Jones Olwena Davey Emma Edwards	I'w gadarnhau Parhaus